

Etiòpia i Eritrea, una guerra de germans

Grup de soldats eritreus al voltant d'un tanc de fabricació russa, a Zala Ambessa, a 105 km al sud-est d'Asmara. Eritreus i etiòps han fet del conflicte una qüestió d'honor nacional i combaten a mort per uns quants quilòmetres quadrats.

Un dels conflictes més sagnants i més desconeguts que es van encendre l'any passat és el que sostenen Etiòpia i Eritrea. L'OUA ha aconseguit d'establir un alto-el-foc precari allà on la diplomàcia nord-americana havia fracassat completament.

Etiòpia i Eritrea, dos germans que es van alliberar junts de l'experiència estalinista de Mengistu Haile Mariam el 1991, estan en guerra des de fa més d'un any. Malgrat la mitjanceria dels Estats Units i de l'Organització de la Unitat Africana (OUA), etiòps i eritreus han fet del conflicte una qüestió d'honor nacional i combaten a mort per uns quants quilòmetres quadrats de territori.

La guerra va començar el 6 de maig de 1998 a Badme, Zela Am-

bessa i Bure, tres punts d'una frontera mai no delimitada. La qüestió territorial, això no obstant, va ser un pretext, i és que les relacions entre el president eritreu, Issaias Afeworki, i el primer ministre etiòp, Meles Zenawi, ja eren tenses de feia mesos, arran de la decisió del primer d'utilitzar la nova moneda nacional d'Eritrea, el nafka, per pagar les transaccions comercials amb Etiòpia. Zenawi es va oposar a la mesura perquè considerava que el canvi d'un

nafka per un birr, la moneda d'Etiòpia, el perjudicava.

Amb la creació del nafka, Eritrea volia marcar diferències amb Etiòpia, potència regional de la banya d'Àfrica pel seu pes demogràfic i econòmic. Els eritreus, orgullosos del seu passat d'enfrontament contra els etiòps, miren de dependre mínimament d'Etiòpia i estableixen contactes econòmics amb els països europeus, especialment amb Itàlia, Israel i els Estats Units.

Etiòpia no es va empassar la pèdua de la sortida a la Mar Roja arran de la independència d'Eritrea, el 1993, malgrat haver subscrit un acord de lliure accés al port d'Assab. Segons Zenawi, els eritreus, que aspiren a ser els líders regionals, tenen una política exterior agressiva, que desestabilitza la zona.

Els recels mutus, una història de desavinences i l'ambició d'aquests dos dirigents expliquen la violència d'una guerra per un grapat de terra. El setmanari *The Economist* assegurava que en el conflicte s'utilitzen les tàctiques de la Primera Guerra Mundial, material de la de Corea (1950-53), i que hom hi tracta els ferits amb material del segle passat.

Combats cos a cos. Els combats són cos a cos, amb batalles dignes d'una epopeia, amb milers de morts, si hem de creure els comunicats de guerra de tots dos bàndols, i la utilització de l'artilleria pesant i l'aviació. El pacte de senyors de l'any passat, quan van decidir de no utilitzar l'aviació després dels atacs contra els aeroports i unes quantes ciutats, sembla que s'ha trencat aquesta última setmana, amb els bombardejaments del port d'Assab per l'aviació etiòp. Els eritreus asseguren que han aconseguit d'abatre un Mig 23, una joia aeronàutica de fabricació soviètica. Els morts arriben a 50.000, segons xifres independents que no es poden contrastar. I una dada que confirma la manca d'atenció sanitària: si en les guerres modernes mor aproximadament un combatent cada tres ferits, la relació és en aquesta guerra d'un a un.

La destrucció de les infraestructures, més importants a Eritrea, compromet la recuperació econòmica de tots dos països. De moment, si els inversors han fugit d'Asmara a corre-cuita, moltes empreses estrangeres es plantegen la seva presència a Addis Abeba, que havia fet un creixement sostingut després d'uns quants anys de recessió per causa de les col·lectivitats practicades per Mengistu. Etiòpia, que havia sa-

nejat l'economia amb l'ajut del Fons Monetari Internacional (FMI), ha incrementat la partida de defensa, i ha passat dels 124 milions de dòlars del 1991 als 1.300 del 1996.

La xenofòbia, alimentada pels mitjans de comunicació, en bona part controlats pels governs respectius, va dur, el novembre del 1998, a l'expulsió de 36.000 eritreus que vivien a Etiòpia i de 3.000 etiòps establerts a Eritrea. Moltes famílies forçades a marxar vivien de feia generacions a Etiòpia perquè no hi havia hagut fronteres fins el 1993.

La mitjanceria frustrada de Clinton. Les posicions irreconciliables impedeixen que prosperi cap mena de mitjanceria. Els primers dies de conflicte el president nord-americà Bill Clinton va enviar a Addis Abeba i a Asmara la sots-secretaria d'Estat d'Affers Africans, Susan Rice, convençut que els "líders de l'Àfrica", com els havia batejats, entrarien en raó. No va ser així i Rice, una afroamericana, va haver de tornar-se'n a Washington amb la cua entre cames.

La consigna "mai de genolls", proferida per Afeworki, explica la intransigència a acceptar cap mena de pacte amb Etiòpia. Afeworki argumenta que la guerra farà bé a molts eritreus que no coneixien els sacrificis passats durant més de trenta anys d'enfrontament amb Etiòpia, de primer contra l'emperador Haile Selassie i després contra Mengistu.

Els anys 1980, Afeworki, líder del Front Popular d'Alliberament d'Eritrea (FPLE), va ajudar Meles Zenawi, del Front Popular d'Alliberament Tigre (FPLT), un moviment que s'inspirava en l'Albània d'Enver Hoxha, per combatre el govern pro-soviètic de Mengistu. Enfonsat el règim per les guerres d'Eritrea i Tigre, i perdut l'ajut de la Unió Soviètica i de Cuba, Mengistu va fugir d'Addis Abeba el maig del 1991, deixant la via lliure als combatents del FPAT. Zenawi, en agraïment a Afeworki, va permetre la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació,

ETIÒPIA-ERITREA, UN VEÏNATGE CONFLICTIU

- 1928:** Haile Selassie I és proclamat rei d'Etiòpia (negus) i dos anys després esdevé emperador.
- 1941:** Acaba la colonització italiana d'Eritrea. Inici de tutela britànica.
- 15.9.1952:** Fi de la tutela britànica d'Eritrea i inici de la federació amb Etiòpia.
- 1962:** Haile Salassie, emperador d'Etiòpia, s'annexiona Eritrea. Comença la guerra.
- 12.9.1974:** Cop d'estat i derrocament de l'emperador Haile Selassie.
- 22.3.1975:** S'abolix la monarquia d'Etiòpia i s'instaura la república.
- 11.2.1977:** Mengistu Haile Mariam pren el poder i s'acosta a l'URSS.
- 1977:** Guerra entre Somàlia i Etiòpia.
- 1984:** Gran fam.
- 4.1.1988:** Acords de pau amb Somàlia.
- 21.5.1991:** Caiguda del règim pro-soviètic de Mengistu Haile Mariam. Els rebels tigres prenen el poder.
- 1993:** Independència d'Eritrea. Issaias Afeworki esdevé el primer president de la nova república.
- 5.1998:** Inici de la guerra entre Eritrea i Etiòpia.

que va donar una victòria aclaparadora als partidaris de la independència d'Eritrea.

La batalla també es disputa a la regió per mitjans diplomàtics. Etiòpia millora les relacions amb el Sudan, una aproximació que pot trasbalsar l'equilibri geoestratègic de la regió. Etiòpia, juntament amb Eritrea i Uganda, formava part d'un front, impulsat pels Estats Units, que s'oposava al règim islamista que governa el Sudan. Tots tres països donaven suport a la guerrilla de John Garang que combat l'exèrcit sudanès al sud del país. Fins i tot Eritrea va acceptar un front al seu país per assetjar Sudan amb les mil-

El president etiop, Meles Zenawi, a la dreta, en una reunió amb el president del Sudan, Omar al-Baxir, en una cimera de l'OUA. Etiòpia millora relacions amb el Sudan, una aproximació que pot trasbalsar l'equilibri geoestratègic de la regió.

ARXIU / EFE

cies de l'ex-primer ministre Sadiq.

Relacions tenses amb Sudan.

Eritrea, que va trencar relacions diplomàtiques amb Sudan, també pugna contra un altre país clau, Djibuti, que té frontera amb aquests dos països en guerra. El no-

vembre Afeworki va acusar Djibuti de donar suport a Etiòpia i de finançar unes guerrilles de caire ètnic que actuaven a Eritrea. Un mes abans, el president eritreu havia acceptat el dictamen del Tribunal Internacional de l'Haia sobre el litigi territorial amb el Iemen per les

illes Hanish, a la Mar Roja. El tribunal va concedir la sobirania de les illes al Iemen, si bé un illot, Mohahaka, va ser concedit a Eritrea. El veredictes posava fi a un contenciós que havia començat el desembre del 1995 amb l'ocupació militar de les illes pels eritreus.

Per més que van rebutjar les propostes nord-americanes, totes dues parts van avenir-se a dialogar sota la mitjanceria de l'OUA a Ouagadougou (Burkina). Resultat de les converses, impulsades per Burkina, Zimbabwe i Djibuti, es va elaborar un pla el novembre de 1998, que va ser rebutjat per Eritrea. El pla, que establia l'alto-el-foc i un arbitratge internacional del litigi, va ser acceptat pels eritreus el febrer proppassat, després de la victòria dels etiòps a Badme. I ara el pla serà discutit novament a la cimera de l'OUA que es reunirà la setmana entrant a Alger.

Antoni Castel

**VIURE LA
NATURESA
TOT L'ANY**

PORT SAPLAYA

VIVENDES DE 2 I 3 DORMITORIS. EN PLANTA BAIXA. ÀTICS. LOCALS COMERCIALS EN PASSEIG MARÍTIM

INFORMACIO Y VENDES: Autopista València-Puçol, km 4,5 (eixida 2). Tels.: 96 356 10 23 i 96 371 36 11. De 10a 2 h i de 4 a 8 h vesprada (també dissabtes, diumenges i festius)